

Granskning av Göteborgs Psykoterapi Institut Aktiebolags ansökan om tillstånd att utfärda psykoterapeutexamen

Uppdraget

Göteborgs Psykoterapi Institut Aktiebolag har den 12 oktober 2022 ansökt hos regeringen om tillstånd att utfärda psykoterapeutexamen. Vi, professor Fredrik Falkenström, Linnéuniversitetet samt Linköpings universitet, med dr. Annika Lindgren, Karolinska Institutet, fil dr. Martina Wolf-Arehult, Region Stockholm och studerande Kenny Sahlsten, Göteborgs universitet har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökan.

Bedömning

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen samt utifrån de krav som finns sammanställda i *Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen (reg.nr 112-41-18)*. Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Rapport 2016:15*). Underlag för bedömningen har varit Göteborgs Psykoterapi Institut Aktiebolags ansökan om examenstillstånd samt intervjuer som genomfördes den 13 mars 2023. Vid detta tillfälle genomfördes gruppvisa samtal med högskolans ledning, utbildningsledning, studenter samt lärare. Vår bedömning redovisas i bilaga 1. Bedömningen sammanfattas i ett samlat omdöme med motivering.

Bedömargruppens preliminära yttrande har skickats till lärosätet på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. Det svar som lärosätet inkom med framgår av bilaga 2. Vi har tagit del av lärosätets svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandet.

De sakkunnigas rekommendation

Vi föreslår att UKÄ till regeringen föreslår att inte ge Göteborgs Psykoterapi Institut Aktiebolag tillstånd att utfärda psykoterapeutexamen.

För bedömargruppen

Fredrik Falkenström

Bilaga 1

De sakkunnigas motiveringar

Lärosäte	Examenstillstånd	ID-nr
Göteborgs Psykoterapiinstitut Aktiebolag	Psykoterapeutexamen	A-2022-11-5371
Bedömningsområde: Förutsättningar Yrkesexamen Omdöme: Inte tillfredsställande Motivering: <i>Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.</i> Göteborgs Psykoterapiinstitut (GPI) har lämnat in en ansökan om tillstånd att ge psykoterapeutexamen på psykodynamisk grund. Utbildningen omfattar 90 högskolepoäng (hp) och läses på halvfart under en treårsperiod (sex terminer). Utbildningen innehåller ett självständigt arbete. I utbildningsplanen anges de nationella målen för examen. Bedömargruppen konstaterar att examen som anges i ansökan är reglerad och ryms inom examensordningen. <i>Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har inte rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen.</i> Den planerade utbildningen innefattar följande kurser: Introduktion och vetenskapsteori, 6 hp Psykopatologi och diagnostik, 10 hp Psykoterapeutiska teorier och metoder, 29 hp Psykoterapeutiskt arbete under handledning, 20 hp Etik och ram, 2 hp Juridik, 1 hp Forskningsmetodik, 7 hp Vetenskapligt arbete, 15 hp Utbildningens omfattning sett till de olika kursernas omfång i relation till utbildningen som helhet bedöms av bedömargruppen i stort som rimlig. När det gäller studenternas egna utbildningsterapi noterar bedömargruppen att 75 timmars egen terapi ger endast 1 hp, vilket bedöms vara i underkant. När det gäller inriktning på utbildningens innehåll bedöms den utifrån den angivna kurslitteraturen vara mer psykoanalytisk än psykodynamiskt orienterad. Med det senare avses mer fokuserade tidsbegränsade psykoterapeutiska modeller. I princip det enda undantaget (förutom kurserna i juridik och forskningsmetod) från betoningen på psykoanalys är kursen i korttidsterapi. Denna kurs omfattar 5 hp av utbildningens totala 90 hp. Även kursen i socialpsykologi består av i princip enbart psykoanalytisk litteratur, medan traditionell socialpsykologi saknas. Till detta kommer att litteraturen, fränsett den för kursen i forskningsmetod, till stor del saknar koppling till empirisk forskning Innehållet i utbildningen bedöms utifrån detta vara alltför snävt inriktat mot psykoanalytisk psykoterapi. Visserligen är det sant, som anförs i ansökan, att det finns visst empiriskt stöd även för		

Datum
2023-05-24Reg.nr
42-00536-22

sådan terapi, men detta stöd är mycket begränsat jämfört med det som finns för fokuserad psykodynamisk korttidsterapi.

Inriktningen på psykoanalys i ansökan har konsekvenser. Enligt examensordningen för psykoterapeutexamen ska studenterna som ett av målen "...visa fördjupad kunskap om och förståelse för olika psykoterapiformer..." (utbildningsplanen som bifogats som bilaga i ansökan nämner också detta mål). Bedömaregruppen anser att den föreslagna utbildningen inte uppfyller detta mål då ingen kurs i den planerade utbildningen innehåller något om andra psykoterapiformer än de psykodynamiska och psykoanalytiska. Fördjupad kunskap och förståelse om andra behandlingsformer än den egna är nödvändigt exempelvis för att en psykoterapeut ska kunna avgöra om annan behandling är bättre indikerad än den egna (och då kunna inse behov att remittera till kollega).

I ett rikstäckande perspektiv är det tveksamt om det finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.

Utifrån ett samhällsperspektiv ställer sig bedömaregruppen tveksam till att satsa på psykoanalytisk tidsobegränsad psykoterapi när tillgången på mer avgränsade/fokuserade insatser sannolikt är vad som efterfrågas mest inom hälso- och sjukvården. Resurserna inom hälso- och sjukvården är ofta knappa och man eftersträvar också att erbjuda de terapeutiska metoder som specifikt ingår i vårdprogram och nationella riktlinjer. I psykoterapiforskningslitteraturen finns även indikationer på att psykodynamisk terapi som i alltför hög grad försöker efterlikna psykoanalysen, med fokus i princip enbart på överföring/motöverföring, tenderar att få sämre resultat än annan terapi.

Bedömaregruppen anser visserligen att det är viktigt att det finns utbildningar i såväl psykodynamisk terapi (PDT) som kognitiv terapi (KBT) eller andra metoder, för att säkerställa en bredd i behandlingsutbud. Samtidigt ställer sig bedömaregruppen frågande till påståendet i ansökan att det saknas psykoterapeututbildningar inom PDT. Sådana finns exempelvis vid Stockholms universitet, Linköpings universitet samt vid Skandnaviens akademi för psykoterapiutveckling (SAPU). Den sistnämnda har även verksamhet i Göteborg. Bedömaregruppen anser vidare att GPI inte på ett övertygande sätt har visat att andelen psykoterapeuter med psykodynamisk inriktning i Sverige har minskat de senaste åren. I ansökan står att "Utfärdandet av nya legitimationer av psykoterapeuter på psykodynamisk grund har minskat med 22 procent under åren 2016-2020, enligt Socialstyrelsen 2022" (s. 8). Denna siffra gäller dock såvitt bedömaregruppen kan se för psykoterapeuter i allmänhet eftersom ingen uppdelning på inriktning finns i dokumentet som GPI hänvisar till. Andelen psykoterapeuter med PDT-inriktning kan enligt bedömarna ha minskat på grund av pensionsavgångar då yngre psykologer i högre grad har annan inriktning. Om detta sammantaget har lett till brist på psykoterapeuter med PDT-inriktning är oklart då det i äldre generationer var klar majoritet av psykoterapeuter med PDT-inriktning. Utifrån GPI:s argumentation kan bedömaregruppen inte se att det i ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att ansökt examen får utfärdas.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Personal (Lärarkompetens och lärarkapacitet)****Omdöme:** Inte tillfredsställande**Motivering:** Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska) är inte adekvat i alla delar och står därför inte i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

I ansökan anges att 14 lärare planeras vara involverade i utbildningens olika delar. Vad gäller den vetenskapliga kompetensen framgår att fyra av lärarna är disputerade, men också att dessa samtliga är externa lärare och alltså inte anställda på GPI. Ingen av de tio interna lärarna vid GPI är disputerad, vilket är en svaghet då utbildningen är på avancerad nivå. Dessutom är de disputerade lärarna involverade i delar av utbildningen (kurserna 1, 2, 4, 8, 12 och 13) vilket bedöms leda till svagare forskningsanknytning på övriga delar av utbildningen. Två av lärarna anges som uppsatshandledare. Med 16 studenter på utbildningen medför det många uppsatser att handleda per person. Det är också sårbart på både kort och lång sikt om någon av lärarna avslutar sin medverkan som uppsatshandledare.

Av de 14 lärarna är alla utom en antingen legitimerad psykoterapeut eller specialist i klinisk psykologi, och fem har handledarutbildning. Detta bedöms vara en rimligt stor lärarstab avseende professionskompetens inom psykoterapiområdet. Det är även viss variation i grundutbildning mellan lärarna med sju psykologer, sex socionomer och en specialpedagog, vilket är positivt. Lärarnas inriktning inom psykoterapifältet är inte tydligt beskriven i ansökan, men intrycket från ansökan i dess helhet och från intervjuerna är att det främst är psykoanalytisk/psykodynamisk kompetens hos lärarkåren. Det bedöms vidare finnas goda möjligheter till utveckling av professionsinriktad kunskap på GPI, då fredag förmiddag är avsatt för obligatorisk kollegial kompetensutveckling. Det finns möjlighet för kollegiet att delta på ytterligare seminarier. Visst deltagande på konferenser förekommer. Den professionsrelaterade kompetensen bedöms vara tillfredsställande inom det psykoanalytiska/psykodynamiska området.

Vad gäller pedagogisk kompetens framkom att fem av lärarna har gått högskolepedagogisk grundkurs, och att det finns planer på att de lärare som ska ingå i psykoterapeututbildningen ska genomgå en kurs om psykoterapeutiskt lärande och utveckling av yrkesidentitet på Södertörns högskola.

Sammantaget finns tillfredsställande professionskompetens inom det psykoanalytiska/psykodynamiska området. Vad gäller pedagogisk kompetens har GPI kommit en bit på väg och bedömarna ser inga större problem med att uppfylla den på sikt. Då den vetenskapliga kompetensen inte är tillfredsställande i nuläget är samtliga krav i bedömningsgrunden inte uppfyllda.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Utbildningsmiljön**

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: *Det finns inte en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs inte så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Vad gäller utbildningens vetenskapliga anknytning nämns i ansökan tre forskningsprojekt med koppling till utbildningsmiljön. Det framkom att ett av dessa projekt avslutades 2010, i ett annat projekt förekommer för närvarande nästan ingen aktivitet (BEP-SE projektet) och det framkom vidare under intervjun att det tredje projektet inte vid tiden för ansökan hade påbörjats på GPI. Under intervjun framkommer visserligen planer på att engagera GPI i ytterligare ett projekt, men hur detta kommer att se ut var oklart. Bedömarna anser att det skulle vara mer övertygande om en vetenskaplig anknytning i form av kontakter till forskning, och vad den forskningen innebär i form av deltagande från GPI, var etablerad redan vid ansökan.

I ansökan anges publikationer som författats av lärargruppen på GPI. Få av dessa är från vetenskapliga tidskrifter med sakkunniggranskning och många bedöms mer vara av klinisk/teoretisk art än empiriska forskningsartiklar. Kurslitteraturen består till största delen av psykoanalytisk litteratur, som sällan har någon forskningsanknytning, utifrån vad som menas med forskning inom den akademiska psykologin. Undantaget när det gäller forskningsanknytningen är kursen i vetenskaplig metod. Bedömaregruppen menar att det vetenskapliga förhållningssättet bör genomsyra hela utbildningen och inte vara begränsat till metodkursen, så som intrycket blir av denna ansökan. Bedömningen är därför att utbildningsmiljön inte är tillfredsställande.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Resurser****Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:** *Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur.*

Lärosätets lokaler framstår på det stora hela som ändamålsenliga, med både större föreläsningssal och mindre grupprum. Positivt är vidare att det finns kontorsutrymmen/arbetsplatser som studenterna kan använda, och att det finns utrustning för digitala möten/distansundervisning. En styrka hos GPI som utbildningsanordnare är dessutom tillgången till en egen klinik där studenter kan bedriva psykoterapi. Däremot finns brister vad gäller studenternas tillgång till vetenskaplig litteratur. Det finns tillgång till databasen *Psychoanalytic Electronic Publishing (PEP)* som är en databas som innehåller endast psykoanalytisk litteratur, och som sällan innehåller empirisk forskning. Tillgången till närliggande universitetsbibliotek är det samma som allmänheten har, vilket innebär att studenterna kan gå dit och söka i datorerna på plats men inte logga in hemifrån. Detta aktualiseras t.ex. för distansstudenter. Den sammantagna bedömningen är, trots bristerna vad gäller tillgång till en bredare flora av forskningstidskrifter, att resurserna är tillfredsställande.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

Bedömaregruppen ser flera exempel på att resurserna utnyttjas effektivt. Exempelvis är det en bra lösning att använda av den egna kliniken för de praktiska psykoterapimomenten. Det sker ett samarbete med andra lärosäten kring kursen som rör vetenskaplig metod. Bedömarna rekommenderar mer samarbete med närliggande universitet så att studenterna kan få möjlighet att logga in för att söka artiklar även på distans.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar**Omdöme:** Inte tillfredsställande**Motivering:** Bedömaregruppen anser att det både finns styrkor och svagheter i ansökan vad gäller detta bedömningsområde. Till styrkorna hör att det i huvudsak finns en god infrastruktur samt en god professionsrelaterad kompetens hos personalen. Vad gäller innehållet i utbildningen är en svaghet den snäva inriktningen mot psykoanalytisk terapi i utbildningen. Denna omständighet anses av bedömaregruppen inte motiverad utifrån det vetenskapliga läget för psykoterapi eller med hänsyn till den efterfrågan som finns i hälso- och sjukvården. Bedömningsgrunden personal är inte tillfredsställande då det finns brister vad gäller främst vetenskaplig kompetens hos lärarkåren. Utbildningsmiljön uppvisar brister i kopplingen mellan utbildningen och vetenskaplig forskning.**Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**

Styrdokument (utbildningsplan och kursplaner)

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: *Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen men kursplanernas kvalitet är inte tillfredsställande.*

Utbildningsplanen är formulerad enligt gängse krav på innehåll. Det finns kursplaner för samtliga ingående kurser och dessa innehåller information om lärandemål, arbetsformer, examination och litteraturlistor. Sett till form och innehåll återfinns alltså de inslag som kan förväntas i styrdokumentet. Kursplanernas kvalitet varierar dock. Det är inte alltid klart hur ett kursmål relaterar till innehållet i en specifik kurs. Det gäller exempelvis kursmålet "...värdera aktuell forskning inom området psykodynamisk psykoterapi och denna kunskaps relevans för det psykoterapeutiska arbetet" i kursen *Psykopatologi och diagnostik 1*. Innehållet i denna kurs innehåll anges vara "...olika tillstånd av psykopatologi, diagnostiska modeller dels i deskriptiva termer, dels ur dynamiska aspekter, konflikt – och bristnivå, övning i tillämpning av centrala psykodynamiska begrepp vid bedömning inför behandling, hållningar vid olika kliniska tillstånd".

Vissa mål i ansökan är också mycket komplexa. Det gäller t.ex. kursmålet "...visa förmåga att identifiera och analysera problem och resurser hos människor som söker psykoterapeutisk behandling, självständigt tillämpa de färdigheter som fodras för att kunna göra diagnostiska bedömningar och upprätta en realistisk behandlingsplan med hög grad av självständighet, kunna genomföra avancerat psykoterapeutiskt behandlingsarbete baserat på psykodynamiska teorier och metoder" i kursen *Psykoterapeutiskt arbete under handledning*. Bedömarna anser att denna komplexitet leder till oklarheter inför examination.

Andra kursmål är mycket abstrakt formulerade. Det gäller t.ex. kursmålet "...jämföra och integrera utbildningens tidigare utgångspunkter och förhållningssätt i relation till korttidspsykoterapi" i kursen *Psykoterapeutiska teorier och metoder 4*. Bedömarna anser att formuleringar som denna gör att det är mycket svårt att avgöra när och om en student har uppfyllt kraven i målet.

Sammantaget anser bedömargruppen att det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen men kursplanernas kvalitet är inte tillfredsställande.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Säkring av examensmålen**

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: *Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs inte att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.*

Bedömarna anser att det finns några brister vad gäller säkring av examensmålen. Den första bristen rör att några av utbildningsplanens (och därmed också examensordningens) mål inte täcks in av kursplanerna. Det gäller målen "...visa fördjupad kunskap om och förståelse för olika psykoterapiformer/---/", "/---/ och kritiskt utvärdera psykoterapeutiska behandlingsprogram inom området individualterapi", samt "...visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper". I samband med intervjuerna framkom att GPI i fråga om målet som rör kritisk utvärdering av olika behandlingsprogram själva har uppmärksammat detta och avser att föra in det i undervisningen. Intervjuerna indikerade dessutom att GPI vad gäller lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper har tänkt sig att den möjligheten uppstår spontant då både lärare och studenter

har en varierad yrkesbakgrund. Vad gäller målet om fördjupad kunskap om och förståelse för olika psykoterapiformer, framkom att GPI ansåg att man undervisar om sin inriktning och inte om andra psykoterapiformer. Bedömaregruppen menar att examen som psykoterapeut ska innebära att samtliga mål i examensordningen ska beröras i undervisning och examination och anser att det är av stor vikt att GPI för in dessa mål i kursplanerna.

Den andrabristen rör examinationernas tydlighet. De flesta kurserna examineras genom hemexamination, olika gruppredovisningar och diskussioner. Eftersom i princip all undervisning är obligatorisk (obligatorisk närvaro innebär i regel att tillfället är examinerande) är det möjligt att viss formativ bedömning sker under kursernas genomförande och det bör i så fall bör anges i kursplanerna. I vissa kurser som kurserna *Psykoanalytiska teorier och metoder 5* och *Forskningsmetodik* framgår att det sker en bedömning vid undervisningstillfällena. Då begrepp som "deltagande" och "aktiv närvaro" är en del av examinationen är det oklart hur de är kopplade till både kunskaper och färdigheter och det skulle behöva förtydligas vad som examineras.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas i utbildningens innehåll och utformning.*

Institutet har nyligen antagit en likabehandlingsplan som bl.a. innebär att GPI som utbildningsanordnare ska beakta jämställdhetsfrågor vid antagnings- och rekryteringsförfarande. I kursplanerna berörs diskriminering av olika slag. GPI anger även att man ska ta jämställdhet i beaktande vid marknadsföring av utbildningen.

Olika kursplaner omfattar olika diskrimineringsgrunder men tagna tillsammans behandlas enligt bedömarna jämställdhet och diskriminering utifrån kön på ett tillfredsställande sätt. När det gäller kurslitteraturen är en betydande del av den av äldre datum och speglar därför normer kring kön och jämställdhet som var aktuella för 40 eller fler år sedan, vilket är problematiskt. Detta vägs dock i viss mån upp av att det i utbildningen också ingår senare publicerade verk som problematiserar de tidigare normerna och för upp jämställdhet till nutida diskussion för studenterna.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: Av underlagen i ansökan framgår att GPI har haft som ambition att ta fram en utbildning som ska ha en tydlig inriktning. Bedömarna anser dock att när det gäller utbildningens utformning, genomförande och resultat finns brister i ansökan. Vissa av utbildningsplanens lärandemål täcks inte av kursplanerna och kursplanernas lärandemål behöver förenklas, förtydligas och bättre knyts till aktuella kursplaners innehåll. Dessutom behöver vissa examinationsformer beskrivas utförligare. Jämställdhet behandlas tillfredsställande i ansökan.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: *Utbildningen är delvis användbar men förbereder inte studenter för ett föränderligt arbetsliv.*

I ansökan och under intervjuerna framkommer att det har funnits tankar hos GPI om att det är viktigt

Datum
2023-05-24Reg.nr
42-00536-22

med en dialog med arbetsliv och samhälle, vilket är positivt. Både studenter, lärare och ledning känner sig nöjda med det utbyte som finns på institutet inom detta område. Grupperna upplever exempelvis att det finns en naturlig koppling till arbetsliv genom att många olika personer på institutet (lärare, handledare, studenter) har olika roller i någon vårdverksamhet och kan på olika sätt bidra med input från den verksamhet man befinner sig i. Dock saknas i underlaget information om hur denna samverkan och dialog konkret ska se ut och hur input från arbetsliv ska nå fram och påverka utformningen av den kommande utbildningen. Att uppvisa närvaro av exempelvis en arbetslivsrepresentant innebär inte per automatik att en meningsfull dialog uppnås. I synnerhet som en sådan person kan upplevas stå i viss beroendeställning till institutet. Överlag ger ansökan och intervjuerna ett samlat intryck av att institutet, lärare och studenter utgår ifrån att en samverkan med arbetsliv sker i och med att lärare, handledare och studenter rör sig ute i kliniska miljöer och att institutet också har uppdrag hos aktörer utanför institutet. Det har inte heller framkommit några exempel på anpassningar som man redan har gjort i sin aktuella verksamhet eller i ansökan om utbildningen efter dialog med arbetslivet.

Upplägget av utbildningen ger i stället ett intryck av att vara utformad på ett sätt som baseras på terapimetodens tradition, snarare än att ha en tydlig koppling till de behov och önskemål som verksamheter på landets kliniker har. Resurserna där är mycket begränsade och efterfrågan på vård hög vilket gör att det finns en hög efterfrågan på resurseffektiva insatser som exempelvis digitala insatser, tidsbegränsade insatser och insatser i gruppformat.

Arbetslivet har vidare ett stort intresse av att anställa personal med en god kunskap om olika typer av insatser för att möjliggöra en dialog med kollegor inom ramen för behandlingskonferenser och ett utformande av vårdplaner där olika insatser måste vägas mot varandra.

Relevant samverkan sker inte med det omgivande samhället.

En tydlig struktur behövs för hur en dialog med arbetslivet kan föras och adekvata anpassningar i utbildningen genomföras. Viktigt är då att det finns flera representanter som tillfrågas, att GPI aktivt arbetar för att få input från arbetsliv snarare än att det sker av en tillfällighet när exempelvis en uppdragsutbildning genomförs eller när uppdrag om handledning diskuteras, samt att GPI säkerställer att arbetslivets representanter inte står i beroendeställning till institutet på något sätt. En sådan dialog kan gärna föras utifrån befintliga vårdprogram och nationella riktlinjer vad gäller vilka behandlingsmetoder som bör lyftas fram i utbildningen. På sikt vore det fördelaktigt om det också fanns exempel på hur man redan har genomfört anpassningar på institutet utifrån input från arbetslivet.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: *Utbildningen verkar inte för att studenterna tar en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Överlag ger ansökan och intervjuerna ett intryck av att GPI och studenterna är nöjda med den nuvarande utformningen av studenternas deltagande i utvecklingen av utbildningens genomförande och innehåll. Speciellt framgår av intervjuerna att alla involverade upplever ett öppet samtalsklimat där alla vågar framföra sina åsikter. Det här är något positivt att ta fasta på, dock är dessa upplevelser inte tillräckliga för att anses uppfylla den praxis som finns och de krav som ställs av

Datum
2023-05-24Reg.nr
42-00536-22

högskolelagen. Detta behöver stärkas upp med riktlinjer och styrdokument för att säkerställa att studenternas rättigheter efterföljs den dagen då det goda samtalsklimatet inte räcker till.

Gällande kursvärderingar så framgår av ansökan och intervjuerna att det finns ett väletablerat system för att genomföra kursvärderingar. Dessa är av både muntlig och skriftlig karaktär och hanteras delvis anonymt. Anonymiteten hade dock kunnat stärkas genom att det är någon oberoende av kursens genomförande, till exempel en kursadministratör, genomför utvärderingarna. Den bredd som finns avseende detta system är mycket positivt. Det som dock verkar saknas är ett system för återkoppling till studenterna på både kort och lång sikt. Av intervjuerna framgår att studenterna inte får direkt återkoppling på de kursvärderingar som genomförs. Inte heller finns det ett system för kontinuerlig återkoppling där studenterna har möjlighet att följa utvecklingen över tid genom att se över förgående kursomgångars kursvärderingar och deras resultat. Det framstår inte heller som att det finns planer på att införa det.

Gällande studentrepresentation framgår av ansökan och intervjuerna att studenterna planeras ha representation inom programrådet, detta forum planeras dock mest se över kursutvärderingar medan kursplaner, litteraturlistor och utbildningsplanen bereds av kollegiet. Det framgår av intervjuerna och ansökan att programrådet och kollegiet ska samarbeta med varandra i kvalitetsarbetet, detta "samarbete" framkom dock under intervjuerna bestå av att det kommer finnas personal som deltar i båda forum. Studenterna är alltså inte deltagande. Dessa två forum är även enbart förberedande forum. Det forum som beslut tas i, utbildningsledningen, deltar inte studenterna i.

Gällande arbetsmiljö, som är en viktig del i utbildningens genomförande, så framgår av intervjuerna att studenterna kommer att bjudas in att delta i liknande eller samma arbetsmiljöundersökningar som övrig personal på institutet deltar i. Resultaten av dessa kommer dock diskuteras i forum där studenterna inte deltar.

Något som framkommit från ansökan och intervjuerna är att det framstår finnas en brist på styrdokument för att hantera, om än kanske ovanliga, känsliga situationer. Detta gäller bland annat examinationsregler. Det finns visst omnämnande om examinationer i kursplanerna men informationen där bedöms inte vara tillräcklig för att hantera till exempel omexaminationer eller om det finns klagomål gällande examinationens genomförande. Inte heller finns det styrdokument för att hantera klagomål som kan uppstå från studenternas sida mot utbildningens genomförande, examinatorer eller andra känsliga situationer som kan tänkas uppstå. Bedömargruppen bedömer att sådana styrdokument bör finnas på plats på ett institut som redan bedriver utbildning i dagsläget och inte heller framkom några konkreta planer på att arbeta fram sådana. Detta tyder på en okunskap om de rättssäkerhetsmässiga aspekterna av att bedriva en utbildning på högre nivå.

Ett mycket positivt exempel att ta fram från den aktuella ansökan är planerna från institutets sida att ta en aktiv roll i rekryteringen av studentrepresentanter. Ofta lämnas detta helt över till studentkårer eller till studentgruppen med resultatet att många poster för studentrepresentanter lämnas tomma på grund av bristande tid att hitta kandidater eller intresse. Institutet står fast vid att det är studenterna själva som väljer och utser sina studentrepresentanter vilket är positivt men kommer att ta en aktiv roll att väcka intresse och lyfta fram intressenter genom att informera löpande under utbildningen och ta kontakt med individer som framstår ha ett intresse.

Sammanfattningsvis kan sägas att institutet har flera olika positiva aspekter av ett studentperspektiv i

Datum
2023-05-24

Reg.nr
42-00536-22

dagsläget och planer inför eventuell uppstart av en ny utbildning. Dessa är dock inte tillräckliga när de svagheter som finns vägs in. Detta gäller både representationen av studenterna där studenterna förläggs en mer passiv roll genom att enbart delta i förberedande forum och genom att få framföra åsikter och inte den aktiva roll som krävs för att det skall vara tillfredsställande där studenterna även behöver delta i själva besluten. De arbetssätt som finns är inte heller tillräckliga för hela omfattningen av utbildningens genomförande och innehåll där det saknas system inom arbetsmiljö, för kvalitetssäkring genom system för återkoppling på både lång och kort sikt. Avsaknaden av styrdokument gör det svårt för studenterna att veta sina rättigheter och att ta en aktiv roll för sin egen individuella utbildning vilket utgör en brist i rättssäkerheten för studenterna.

Samlat omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms vara inte tillfredsställande.

Bedömargruppen vill uppmärksamma att det både finns styrkor och svagheter i ansökan kring detta bedömningsområde. Till styrkorna hör att det i huvudsak finns en god infrastruktur samt en god professionsrelaterad kompetens hos personalen. En svaghet är den snäva inriktningen mot psykoanalytisk terapi. Denna omständighet anses av bedömargruppen inte motiverad utifrån det vetenskapliga läget eller med hänsyn till den efterfrågan som finns i hälso- och sjukvården. Det finns vidare brister vad gäller främst vetenskaplig kompetens hos lärarkåren och i kopplingen mellan utbildning och vetenskaplig forskning.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms vara inte tillfredsställande. Vissa av utbildningsplanens lärandemål täcks inte av kursplanerna och kursplanernas lärandemål behöver förenklas, förtydligas och bättre knyts till aktuella kursplaners innehåll. Dessutom behöver vissa examinationsformer beskrivas utförligare. Jämställdhet behandlas tillfredsställande i ansökan.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms vara inte tillfredsställande. Det saknas information om hur samverkan och dialog konkret ska se ut och hur input från arbetsliv ska nå fram och påverka utformningen av utbildningen. Upplägget på utbildningen ger ett intryck av att vara utformad på ett sätt som baseras på terapimetodens tradition, snarare än att ha en tydlig koppling till de behov och önskemål som verksamheter på landets kliniker har. Resurserna där är mycket begränsade och efterfrågan på vård hög vilket gör att det finns en hög efterfrågan på resurseffektiva insatser som exempelvis digitala insatser, tidsbegränsade insatser och insatser i gruppformat.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms vara inte tillfredsställande. Institutet har flera olika positiva aspekter av ett studentperspektiv i dagsläget och planer inför eventuell uppstart av en ny utbildning. Dessa är dock inte tillräckliga när de svagheter som finns vägs in. Detta gäller både representationen av studenterna där studenterna förläggs en mer passiv roll genom att enbart delta i förberedande forum och genom att få framföra åsikter och inte den aktiva roll som krävs för att det skall vara tillfredsställande där studenterna även behöver delta i själva besluten. De arbetssätt som finns är inte heller tillräckliga för hela omfattningen av utbildningens genomförande och innehåll. Det saknas system inom arbetsmiljö, för kvalitetssäkring genom system för återkoppling på både lång och kort sikt. Avsaknaden av styrdokument gör det svårt för studenterna att veta sina rättigheter och att ta en aktiv roll för sin egen individuella utbildning vilket utgör en brist i rättssäkerheten för studenterna.

Bilaga 2

Lärosätets svar på delning av preliminärt yttrande

Universitetskanslersämbetets examenstillståndsprövningar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Göteborgs Psykoterapi Institut

yrkesexamen: psykoterapeutexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i prövningen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Yrkesexamen			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
1	4	4-5	All psykodynamisk terapi vilar på psykoanalytisk grund och den uppdelning som bedömargruppen beskriver framstår som snäv. GPI är inte ett psykoanalysinstitut utan ett psykoterapiinstitut.
1	4	5-6	Att definiera psykodynamisk terapi som enbart fokuserad och tidsbegränsad är alltför snävt.
1	4	9	Att traditionell socialpsykologisk litteratur saknas är en konsekvens av att syftet med kursen är att förmedla en specifik argentinsk socialpsykologisk vinkling av psykodynamiskt tänkande. Vår kursbenämning är tyvärr missvisande.
1	4	10	Psykoanalytisk litteratur är till övervägande delen grundad på erfarenheter dragna ur kliniskt arbete, och detta under mer än 100 år. Med andra ord empirisk forskning.
2	4	1-2	Eftersom all psykoterapi-praktik inom utbildningen sker inom ramen för tidsbegränsad psykoterapi stämmer det inte att vi satsar på ”psykoanalytisk tidsobegränsad psykoterapi”.
2	4	1-3	Vi finner det alltför snävt att begränsa efterfrågan av psykoterapi till dagens offentliga hälso- och sjukvård. Därmed utesluts efterfrågan från andra håll.
2	4	7	Psykodynamisk terapi tar hänsyn till överföring/motöverföring som viktiga källor till kunskap om patientens belägenhet, men den typ av psykoterapi som vi förmedlar inrymmer betydligt fler aspekter än överföring/motöverföring.
2	5	4	Vi säger inte att det saknas psykoterapeututbildningar inom PDT utan att efterfrågan är större än tillgången på sådana utbildningar. Vi menar även att det är angeläget med en stor bredd i utbudet av psykoterapeututbildningar, så att det finns valmöjligheter mellan olika inriktningar för den som är intresserad.

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Utbildningsmiljön			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
3	1	3	BEP-SE projektet startade 2019 och är pågående.
3	1	4	Det tredje projektet, dvs. OPD-studien startade den 10 mars 2023 och är pågående.

Resurser			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Styrdokument			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Säkring av examensmålen			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigeringsområde

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigeringsområde